Societat | | Actualitzat el 19/01/2020 a les 11:36

Diners o salut: la dicotomia enverinada de la Tarragona petroquímica

L'explosió d'este dimarts reobre un debat que no és fàcil de fer sobre el futur i la sostenibilitat del model de la demarcació, centrat en la indústria química i el turisme

Un dels complexos petroquímics del Camp de Tarragona des de l'aire. | Europa Press

La ciutadania encara païx el xoc de l'accident químic del passat dimarts a l'empresa Iqoxe en què van perdre la vida tres persones i set més van resultar ferides. El focus mediàtic que s'ha generat esta setmana a la demarcació es va allunyant a poc a poc. En els propers dies, les càmeres enfocaran cap a una altra banda però les flames de les més de trenta indústries petroquímiques de la zona seguixen cremant dia a dia el cel tarragoní. Font de riquesa però també perill potencial.

El debat sobre el perill d'estes companyies ja fa dècades que està sobre la taula. Diverses entitats han alertat dels alts nivells de contaminació de la demarcació i dels grans riscos a que els tarragonins estan exposats, però es tracta d'un tema que mai s'ha abordat amb claredat i transparència des de les institucions. Més de 30.000 famílies del Camp viuen de manera directa o indirecta d'esta indústria i es tracta del principal motor econòmic de la demarcació. Això fa que la lluita d'interessos siga constant i que no només s'obre un debat sobre la sostenibilitat, sinó també sobre el model socioeconòmic del territori.

El polígon petroquímic nord de Tarragona. Foto: ACN

La població tarragonina conviu constantment amb dos percepcions contraposades: per una banda, la creació de milers i milers de llocs de feina; i, de l'altra, la destrucció del medi ambient i la salut dels ciutadans.

Pot Tarragona sobreviure sense esta indústria?

Segons l'Associació Empresarial Química de Tarragona, les dades parlen per si soles. Tarragona genera la meitat de la producció química de Catalunya i el 25% de l'espanyola. Estes empreses suposen més de la meitat de les exportacions de la demarcació i un 63,3% dels moviments al Port. Això es traduïx en més de 10.500 llocs de feina i més de 30.000 ocupats induïts.

Ara fa més de 40 anys, les petroquímiques van arribar al Camp amb un model de desenvolupament econòmic que va portar feina i riquesa als pobles on es va implementar, però que a la llarga ha hipotecat el territori. L'economia tarragonina té una gran dependència de les petroquímiques i això fa que en la majoria d'ocasions la resposta de les institucions i la ciutadania siga el silenci davant la por.

La poca transparència del sector

El portaveu de la Plataforma Cel net, Josep Maria Torres, que fa anys que lluita, explica que el problema recau en la manca de predisposició de les institucions per canviar este model i en l'opacitat i pressions que s'amaguen darrere les companyies. Això, diu, ha fet que actualment s'arribe a una situació de permissivitat excessiva, en què es posa en risc la salut de les més de 300.000 persones que hi estan exposades.

Milers de persones protestaven aquest dimecres per la manca de controls i seguretat de les empreses petroquímiques de la zona. Foto: ACN

"Vam iniciar diversos estudis amb ajuntaments, però tots es van retirar menys el del Morell. Els ajuntaments reben moltes pressions per part de les químiques, que són molt poderoses i boicotegen els estudis, i molts cops els mateixos regidors i alcaldes són treballadors d'estes empreses. És igual de quin partit siguen, sempre passa el mateix. Hi ha grups que quan estan a l'oposició aposten per emprendre mesures i quan arriben al govern se'n desentenen per les pressions", explica.

Els ajuntaments han anat desestimant fer estudis d'una indústria que ha creat un entorn de dependència molt fort

L'entitat és conscient dels milers de llocs de feina que generen les petroquímiques, però asseguren que es tracta de modificar el model existent i exigir que es facen estudis reals sobre els seus efectes. "No volem trencar el model econòmic. El que exigim és més control i regulació. Es tracta de plantar cara al lobby, no perquè marxe del territori, sinó perquè aplique altres models més sostenibles que existixen i que ja s'apliquen a altres llocs".

Manca de polítiques estratègiques

En esta mateixa línia, Agustí Segarra, catedràtic d'Economia Aplicada de la Universitat Rovira i Virgili, assegura que el problema de Tarragona rau en el fet que ha basat la seua economia

únicament en dos sectors: la química i el turisme. "S'ha acabat creant un clúster tancat. El sector no ha evolucionat i les polítiques industrials a Tarragona no han estat decidides ni estratègiques. Al País Basc, per exemple, sí que hi ha hagut planificació, però aquí estem estancats en un model i no hi ha hagut esforços per canviar res", assegura el professor.

El repte de Tarragona passa, segons Segarra, per la diversificació del seu teixit productiu i per estar preparats per acollir els canvis de la indústria que inevitablement vindran i que són necessaris tant pel desenvolupament econòmic de la regió com per la sostenibilitat. Pel catedràtic, la demarcació ha arribat a una "situació insostenible" en tots els sentits i en això, les diverses administracions hi tenen la clau: calen mesures immediates per part de la Generalitat i de l'Estat per reconduir - que no vol dir posar fre- esta indústria.

Agustí Segarra, de la URV, lamenta que s'haja creat "un clúster tancat" que haja derivat en una "situació insostenible"

La reconversió

Així doncs, la solució no passa, sembla, per un nou model econòmic pel territori, sinó per la reinvenció de l'actual amb un enduriment dels controls i l'aplicació de mesures més restrictives. Es tracta de tirar endavant polítiques responsables amb el medi ambient que siguin compatibles amb l'activitat de la zona i que garanteixin la seguretat de la població del Camp.

De fet, el nou govern espanyol del PSOE i Podemos ja ha anunciat que esta serà una de les línies sobre les quals treballarà. El diputat dels comuns al Congrés per Tarragona, Ismael Cortés, assegura que ja hi ha previstes algunes propostes pel Camp que es podrien aplicar en este mandat, com ara la pujada d'impostos a determinades empreses i més controls: "Encara que la població es vegi beneficiada laboralment d'aquestes empreses, cal tenir en compte l'impacte social i mediambiental que causen. Arribarà un punt en què aquesta indústria s'haurà de reconvertir i el que hem de fer és preparar la reindustrialització. No es tracta de tancar les portes del que ja existeix, sinó de preparar la transició que vindrà i que necessitem".